การเฝ้าระวังคุณภาพทางจุลชีววิทยาของนมโรงเรียนในเขตสุขภาพที่ 4 ปีงบประมาณ 2562-2564
Microbiological surveillance of school milk in health district 4 during the fiscal year 2019-2021

นันธิดาดาว พัสกุล* นพพร แจ่มใส ศศิธร ฐิติเพชรกุล

Nunthidadao Phatsakul*, Nopporn Jamsai, Sasithorn Thitipetchrakul

สำนักคุณภาพและความปลอดภัยอาหาร กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์

Bureau of Quality and Safety of Food, Department of Medical Sciences

บทคัดย่อ

โครงการนมโรงเรียนถือกำเนิดโดยรัฐบาลไทยในปี พ.ศ. 2535 มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือเกษตรกร และส่งเสริมสุขภาพอนามัยเด็กและเยาวชน สำนักคุณภาพและความปลอดภัยอาหาร กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์มีบทบาทหน้าที่ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ในการควบคุมและเฝ้าระวังคุณภาพนมโรงเรียนให้ได้มาตรฐาน ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 350) พ.ศ. 2556 เรื่อง นมโค วัตถุประสงค์การศึกษานี้เพื่อสรุปผลการเฝ้าระวังคุณภาพทางจุลชีววิทยาของนมโรงเรียนในเขตสุขภาพที่ 4 ปีงบประมาณ 2562-2564 จำนวน 550 ตัวอย่าง แยกตามปีงบประมาณจำนวน 227, 167 และ 156 ตัวอย่าง และตัวอย่างไม่ผ่านมาตรฐานจำนวน 10, 1 และ 2 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 4.40, 0.60 และ 1.28 ตามลำดับ แบ่งเป็นนมพาสเจอร์ไรส์จำนวน 304 ตัวอย่าง ไม่ผ่านมาตรฐาน 12 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 3.95 สาเหตุเนื่องจากจำนวนของแบคทีเรียที่พบ 10 ตัวอย่าง พบโคลิฟอร์ม 1 ตัวอย่าง และ *Bacillus cereus* 1 ตัวอย่าง นมยูเอชทีจำนวน 246 ตัวอย่าง ไม่ผ่านมาตรฐานเพียง 1 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 0.40 สาเหตุจากจำนวนแบคทีเรียเช่นกัน จากข้อมูลดังกล่าวพบว่าคุณภาพนมโรงเรียนมีแนวโน้มที่ดีขึ้น ตัวอย่างไม่ผ่านมาตรฐานมีจำนวนลดลง ทุกภาคส่วนมีความร่วมมือกันปรับปรุง พัฒนากำกับดูแลอย่างเข้มงวดและต่อเนื่อง ทำให้สามารถสร้างความมั่นใจว่าเยาวชนไทยได้บริโภคนมโรงเรียนที่มีคุณภาพได้อย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: นมโรงเรียน, นมพาสเจอร์ไรส์, นมยูเอชที, เฝ้าระวังคุณภาพทางจุลชีววิทยา

Abstract

The school milk project was established by the Thai government in 1992 to help farmers and to promote the health of children and youth. The Bureau of Quality and Safety of Food, Department of Medical Sciences, Food and Drug Administration, and the provincial public health office play a role to control and monitor the quality of school milk to meet the standards of the notification of the Ministry of Public Health (No. 350) B.E. 2556 (2013) Re: cow milk. This study aimed to collect data on the microbiological quality of school milk in Regional health 4 during fiscal years from 2019 to 2021 on a total of 550 samples divided to 227, 167 and 156 respectively. It was found that the numbers of samples which did not meet the requirement of the notification in each year were 9, 1 and 1 (3.96 %, 0.06 % and 0.64 %) respectively. Among these, 12 of 304 pasteurized samples did not reach the standard according to the total of bacteria count and the present of Coliforms and *Bacillus cereus* 10, 1 and 1 samples respectively. While only 1 of 246 UHT milk was found not to reach the criteria because of the total of bacteria count also. These findings showed that the cooperation of government sectors with strict policies and regulations exhibited a better trend of sustainable improvement of school milk. In addition, Thai consumers, especially the children and youth will have confidence on the quality of school milk.

Keyword: school milk, pasteurized milk, UHT milk, surveillance of microbiological quality

Corresponding author: nunthidadao.p@dmsc.mail.go.th